

UKA 2017/41

24. oktober 2017

Eqqumiitsuliornerup inuussutissarsiutitut, siunissamilu nunatsinni, nunattalu avataani niivernikkut tunisassiatut, nunattalu avammut nittarsaanneqarneranut iluaqutaanerulersinneqarnissaa, oqilisaavigineqarnerulernissaallu pillugu qanoq ililluta suliniuteqarsinnaanerput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter P. Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Matuminnga oqallissaarisooq Peter P. Olsen Inuit Ataqatigiinneersoq eqqumiitsuliorlut pisariaqarteqisaannik oqallissaruteqarnera pillugu Inuit Ataqatigiinniit qutsaviginiarparput neriorsussavarpullu oqallinnermit matumanga pissarsiani atorlugit inuiaqatigiit tapersersuinerannik tigussaasunngortitsinialerpat uaguttaaq Inuit Ataqatigiinniit tapersersuilluarumaaratta.

Eqqumiitsuliorneq inuiaqatigiinniit aqqissugaasumik tapersersussallugu pissutissaqarluarpugut.

Eqqumiitsuliorneq sunik qamuuna misigisanik ersersitsinermut atorneqartarpoq. Eqqumiitsuliorlutup tarnikkut misigisani inoqatiminut ersersittarpai nammineq periaatsini atorlugit. Taamaalillutik inuit, aamma inuiaqatigiit, qamuuna misigisanik paaseqatigiissinnaalersarput, ataatsimoorfeqalersarput. Suni pingaarutilinni, ilaanni immaq inuiaqatigiinni oqaloqatigiissutigissallugit oqaasertalersussallugilluunniit nalunartuni, paqumigineqartuni allatigulluunniit toqqartumik oqaluuseriuminaattuni eqqumiitsuliorlut inuit akornanni paaseqatigiinnermik pilersitsisarput inuit amerlanerit paasisinnaasaannik pisariitsumik ersersitsisinnaassuseqartaramik.

Inuiaat amerlasuutigut immikkuullarissumik eqqumiitsulioriaaseqartarput inuiannit allanit immikkoortinneqarsinnaalissutigisartakkaminnik. Uagut kalaallit immitsinnut qiviassagutta nipilersornikkut qilaatersorneq ajaajaarnerlu tassunga atasooq immikkuullarissutigaarput. Aamma ilusilersuilluni eqqumiitsuliornermi pinngortitap tunniussinnaasai atorlugit sanaartortarneq immikkoortugilluarparput taamalu uumasut pisataannik qiperuisarneq ilisarnaatigilluartarlutigu.

Eqqumiitsuliorneq aamma tulluusimaarutaavoq. Assersuutigalugu, arnat kalaallisuui kusanarluinnartut inuiattut ilisarnaatigalugillu tulluusimaarutigaaavut, aammali kusanartuliaanaagatik imminni eqqumiitsuliaapput assorujussuaq pisariusut. Kalaallisuut assassortup piginnaanerujussuanik, takorluuisinnaassusianik, atortussarsiullaqqissusianik takutitsisarput taamalu sanasuminnut, inumminnut inuiaqatigiinnullu assut tulluusimaarutaasarlutik.

Eqqumiitsuliorneq aamma suliffiuvoq. Inuit ilaat immikkuullarilluinnartunik piginnaaneqartarput. Illu kusassarneqanngitsoq immi anersaaqanngitsutut ittarpoq, eqqumiitsuliorlutumilli kusassarneqatsiaruni anersaanissaaq najoruminarsillunilu. Tassa eqqumiitsuliorneq suliaavoq aamma inuiaqatigiinni immikkut pisariaqartinneqartoq,

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

taamaakkamilu aamma suliatut allatulli sulisussamik pisariaqartitsiviusartooq taamalu suliffiusarluni immikkut piginnaaneqarfigalugulu piginnaangorsarfiusariaqartoq.

Takornariartitsineq inuussutissarsiutinut pingaarnernut ilanngukkusooqaarput. Ukiopassuarni isumaqartarpugut takornariat pinngortitarsuarput kisiat takujartorlugu aggersartut. Takornariarpassuilli aggersarput inunnik takujartorlutik. Takornariallu inunnit najorsimasaminnit tammajuitsussanik nassataqarusuttarput, sunalu naleqqunnerussanerpa eqqumitsuliamit immikkuullarissumit inuiannut tikisanut ilisarnaataasumit. Eqqumiitsuliortummi sananeqaatit uummassuseqalersittarpaalusooq. Igalaaminiugaluarpas, marraagaluarpas, qisuugaluarpas, nunamit sumilluunniit pisuugaluarpas eqqumiitsuliortup tarnerminik inuiaqatigiillu immikkuullarissusianik tunisarpaa immikkuullarissunngorlugu. Takornariallu eqqumiitsuliortut pisiaannik pisisaraangata aamma nunat allat aningaasaannik pisariaqarteqisatsinnik nunarput pissarsiaqartarpoq.

Eqqumiitsuliornikkuttaaq atortussiassat atornissaqalersarput. Ammit, nassuit, ujaqqat, qissiat tassaapput eqqumiitsuliortup assaanit attorneqarnermikkut naleqalersartut taamalu atorluarneqalersartut, tulluusimaarutaalersartut inuiannullu ilisarnaataalersartut.

Eqqumiitsuliat atortussiassanik assigiinngitsunik nunatsinneersunik sanaat tammajuitsussaanaassanngillat kisiannili piumaneqarluarunik avammut niuernikkut iluaqutigineqarlualersinnaapput. Tamatumalu saniatigut assersuutigalugu nipilersortartut iluatsitsilluarpata nunarput avammut niuernikkut annertuumik pissarsissaaaq, soorlu sanilivut islandimiut taama nalaataqartarsimasut.

Siuliani taagorneqartut ersersippaat pissarsiassaq qanoq angitigisoq eqqumiitsuliortut ataasiakkaat pingaartumillu inuiaqatigiit pissarsiarinngitsoortaraat eqqumiitsuliortut periarfissakillioortitaanerat pissutigalugu.

Eqqumiitsuliortut inuiaqatigiinnut qanoq iluaqutaatiginerat paasilluarlugu inuiaqatigiit ilaat eqqumiitsuliortunut aalajangersimasunik akissarsiaqartitsisarput, akileraarutitigut oqilisaassillutik, saqqummersitsivinnik periarfissiillutik, allatigulluunniit tapersiillutik.

Inuiaqatigiit inuussutissarsiutinut tapiissutaat toqqaannartut aningaasanut inatsimmiittut millionit ataasiinaajunnaaqaat. Taakkunani siunertaq ataasiuvoq, tassa inuussutissarsiutit ineriartornissaannut aqutissiuussinissaq.

Eqqumiitsuliorneq siuliani oqaatigineqartut inuussutissarsiutaasinnaavoq inumminut inuiaqatigiinnullu assut pingaarutilik sulilu annerusumik pingaaruteqalersinnaasoq. Taamatut isigalugu inuiaqatigiit assersuutigalugu aalajangersimasumik akissarsiaqartitsillutik ikiutissagunik kingornamut iluaqutissamik, eqqumiitsuliortumut inuiaqatigiinnullu, aningaasaliissagaluarput.

Oqallissaarisup oqaatigisaatut eqqumiitsuliortut assigiinngitsut akileraarutitigut oqilisaavigineqartarnerat iluatsittumik inuiaqatigiinni allani misilerarneqarluareerpoq. Ullumikkut eqqumiitsuliortorpassuit suliaq nuannarisartik suliffiup avataatigut aalluttariaqartarpat sulingikkunik iluamik inuuniussaqaassannginnamik. Ilumulli aalajangersimasumik akissarsiaqartitsinikkut imaluunniit akileraarutitigut oqilisaassinikkut

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

eqqumiitsuliortut suliaat amerlanerulersissinnaagaluarutsigit eqqumiitsuliortut uagullu inuiaqatigiit pissarsiaqangaassagaluarput.

Ullutsinnissaaq pingaartumik timersortartut angalanermut oqilisaassivigineqartarput. Eqqumiitsuliortut taama aamma pisinnaagaluarutsigit nunap immikkoortui assigiinngitsut imminnut ilisareqatigiinnerulissagaluarput pitsaasumillu imminnut sunnertarlutik ineriartortitseqatigiissagaluarlutik.

Ataatsimut eqikkarlugit ima oqarusuppugut: Eqqumiitsuliorneq inunnut inuiaqatigiinnullu anersaakkut pingaaruteqaqimmat, aammali inuussutissarsiornikkut sulii annerusumik iluaqutaasinnaammat periaatsinik iluaqutaasussanik nassarnialerniarta ukiunilu tullerni iliuuseriniarlugit aalajangiussavut aallulluarnialerniartigit. Tapiisariaqarutta tapiiniarta, tapiissutivut iluanaarutinngussapput, tapersuiniarta atortussaativut soorlu ammit sulii annerusumik iluaqutaanerussanngorlugit, pisariaqarpat aalajangersimasumik akissarsiaqartitsilerniarta eqqumiitsuliortut aalaakaanerusumik sulinissamut periarfissaqaleqqullugit taamalu inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu annerusumik pissarsisinnaanngoqqullugit.

Taama oqaaseqarluta Inuit Ataqatigiinniit oqallissaarisoq Peter P Olsen Inuit Ataqatigiinneersoq suliamik matuminnga ingerlatsiinaqqullugu kajumissaaqqissavarput sulineranilu tapersersorumallugu neriorsussavarput.